

قبل وبعد چهره شخصیت های معمای شاه

محمد رضا پهلوی : تغییر صدا ولهجه

بازیگر جوانی: حسین نورعلی

بازیگر میانسال: امیر مهدی کیا

حسین نورعلی، فیزیکی شبیه محمدرضا پهلوی داشت اما امیر مهدی کیا، هم از حسین نورعلی قدبلندتر است و هم چهار شانه تر که جدا از تغییر چشمگیر شخصیت ها، با واقعیت تاریخی نیز همخوانی ندارد. معمولاً صدا در سن بلوغ تغییر می کندو بعد از آن تغییر محسوسی ندارد. صدای حسین نورعلی به صدای امیر مهدی کیا به هیچ عنوان شباهتی ندارد و عجیب تر آن که با تغییر بازیگر، شاه دارای لهجه می شود! قطعاً لهجه به شکل ناگهانی به آوا و گویش انسان اضافه نمی شود. کارگردان در این زمینه کاملاً بی دقتی کرده است!

اسدا... علم : کوتاه شدن قد

بازیگر جوانی: سپند امیر سلیمانی

بازیگر میانسال: سعید امیر سلیمانی

سپند امیر سلیمانی کمی از پدرش سعید امیر سلیمانی قدبلندتر است و اسدا... علم بعد از ۵ سال، یک باره قدش آب می رود! یکی دیگر از تغییرات عجیب این شخصیت، تفاوت شکل «بینی» جوانی و میانسال علم بود! سپند امیر سلیمانی، بینی اش را جراحی کرده اما پدرش بینی نسبتاً بزرگی دارد. این یعنی اسدا... علم تا سال ۴۴ بینی جمع و چوری داشته و بعد از آن بینی اش بزرگ می شود! صدای جوانی و میانسال نقش اسدا... علم به هیچ عنوان شبیه هم نیست. ضمن این که اختلاف سنی سپند امیر سلیمانی با پدرش ۳۴ سال است. شاید بشود پیری چهره را با گریم، تا حدی اصلاح کرد اما صدای یک فرد ۷۴ ساله با آدم ۳۹ ساله قطعاً فرق دارد.

حسین فردوست : تغییر اساسی شخصیت

بازیگر جوانی: بهرنگ علوی

بازیگر میانسال: رضا فیاضی

تغییرات درباره حسین فردوست تنها به قدو قواره و تغییر صدا خلاصه نمی شود بلکه شخصیت این نقش هم دچار تغییر می شود. تا زمانی که بهرنگ علوی این نقش را بازی می کرد، فردوست فردی به شدت جدی و با دیسپلین بود که به هیچ وجه اهل شوخی نبود اما با حضور رضا فیاضی، ناگهان شخصیت فردوست هم دچار تغییر شد و به فردی بذله گو و تکه پران تبدیل می شود که دائم مزه پرانی می کند. در واقع بعد از ۵ سال، حال و هوای فردوست حسابی تغییر می کند و این منطقی نیست! بهرنگ علوی، صدای محکم و رسای مخصوص به خودش را دارد که بعد از حضور رضا فیاضی، یک مرتبه دچار تغییر می شود و شروع به سر زبانی صحبت کردن می کند!

محمود وزیری : فقط سفیدی مو!

بازیگر: امیریل ارجمند

محمود وزیری یک شخصیت داستانی است که ورزی برای روایت داستان خود از این شخصیت استفاده کرده است. درباره گریم این شخصیت باید گفت اگر گذشت زمان باعث تغییر بازیگر نور آفاق، خواهر محمود وزیری شده است طبیعتاً او نیز باید تغییرات بیشتری می کرد؛ در صورتی که در این مدت فقط کمی موها و ریشش سفیدتر شده و ریش پرورسوری گذاشته است. شاید تغییرات گرمی امیر مسعود وزیری با بازی یوسف صیادی، منطقی تر به نظر برسد.

دکتر ایادی: با حداقل تغییر

بازیگر: حسین محب اهری

گریم همه شخصیت ها در این سریال بر اساس چهره واقعی افراد طراحی شده و تلاش شده است که چهره بازیگران، تطبیق کامل با شخصیت های واقعی سریال داشته باشد اما چهره واقعی حسین محب اهری زیاد شبیه ایادی نیست. در ضمن وقتی بازیگرانی چون شاه و علم این قدر دچار تغییرات در چهره می شوند، انتظار می رفت تغییراتی هم در صورت دکتر ایادی مشاهده شود که متأسفانه نه تنها این تغییرات دیده نشد که حتی تغییرات محسوسی در گریم هم اتفاق نیفتاد.

توضیح: در تهیه این بخش از پرونده از روزنامه ۱ هفت صبح، استفاده شده است.

نگاهی به چهره پردازی های عجیب شخصیت های تلویزیون به بهانه تغییر قیافه شخصیت های «معمای شاه»

معمای گریم یا تعویض بازیگر؟

مثل اسدا... علم و فردوست و حتی خود شاه کلاً تغییر کرد، آن هم در شرایطی که جنس صدا، تا حدودی لهجه و حتی قد بازیگران قبل و بعد با هم تفاوت های اساسی داشت! همین که طی ۵ سال ممکن نیست قد کسی کوتاه تر یا بینی اش بزرگ تر شود، باعث شد باورپذیری بازی ها، تحت الشعاع این تغییرات قرار بگیرد. پیش از این هم چنین اتفاقی در شکل متفاوتی در سریال هایی مثل «ستایش» و «کیمیا» افتاده بود و بازیگری که از نوجوانی تا جوانی نقشی را بازی کرده بود، ناگهان با یک عینک به میانسالی پرتاب شد و از مخاطب انتظار می رفت این ماجرا را باور کند. همین تغییرات شگفت انگیز پنهانی شد برای بررسی بیشتر بحث چهره پردازی یا تغییر بازیگر در تلویزیون و کمابیش سینمای کشور مان برای نشان دادن گذر زمان.

سریال «معمای شاه» هنوز پخش نشده بود که تصاویر مربوط به چهره پردازی های جالب بازیگران اش و تطبیق آن ها با شخصیت های تاریخ معاصر، در فضای مجازی دست به دست می شد و همه حیرت زده بودند از گریم های جالب سریال. اصلاً می توان ادعا کرد چهره پردازی جزو معدود نقاط قوت این سریال بود تا این که داستان سریال دچار پرش های زمانی متعدد شد و به مرور به حجم موهای سفید شخصیت ها اضافه شد و در نهایت از قسمت شصت و هشتم و با گذشت یک بازه حدود پنج ساله در سریال، ناگهان چهره پردازی ها عجیب شد و حتی برخی بازیگران تغییر کردند. بعضی شخصیت ها مثل «دکتر وزیری» و برادرش طی ۵ سال کلی پیر شدند، چهره «دکتر ایادی» تقریباً تغییری نکرد اما در کمال تعجب، بازیگران شخصیت هایی

● گریم کیمیا، پس از گذشت ۳۰ سال

● گریم ستایش، پس از گذشت ۲۲ سال

یادی از ستایش و کیمیا که پیر نمی شدند!

کاربران زیادی در صفحه های این سریال و چهره پرداز آن با پیام های بسیاری مثل: «سی سال گذر زمان رو فقط با یه عینک نشون دادید؟» یا «چهره پرداز این مجموعه تا حال به جنوب سفر نکرده تا بدون پوشت دختران جنوبی، گندمیه و نه سیاه سوخته و قهوه ای؟» اعتراضات را نشان دادند. در نهایت، امیر اسکندری، طراح گریم سریال کیمیا، طی یک گفت و گوی توانایی با روزنامه هفت صبح، پرده از پشت صحنه چهره پردازی این سریال برداشت. اسکندری، در این مصاحبه گفته بود: «بخش عمده مشکلات طراحی گریم این سریال، ناشی از کمبودهای مالی و همکاری نکردن بازیگران است. وقتی قرار است یک دختر سی ساله را به جای یک زن شصت ساله جا زار، هم باید هزینه آن پرداخت شود و هم بازیگر آن نقش بداند من گریمور برای کمک به او و باورپذیرتر شدن نقشی آنجا هستم. متأسفانه خانم ها حاجیان و شریفی نیا، بازیگران نقش های ستایش و مادرش، با هیچ مسئله ای کنار نمی آمدند. همراه شریفی نیا می گفت اجازه نمی دهم چسب یا لاتکس به صورتم بزنید، من لنز توی چشم نمی گذارم، روی صورتم خط نکشید و... تهیه کننده و کارگردان هم به راحتی می پذیرفتند. یا آقای کیانیان می گفت من موی سرم را رنگ نمی کنم، نمی گذارم لیفتینگ کنید و به صورتم چسب بزنید.»

در کمال تعجب با یک ستایش جوان و معمولی که فُرَم چهره اش همچنان چاق است و فقط چشم و ابروهایش کمرنگ تر شده بود روبه رو شدند! یک چهره پردازی بسیار ابتدایی به جای یک چهره پردازی سه بعدی که واقعا مسن و پیر و خسته شدن این شخصیت را برای مخاطب، قابل باور کند. این چهره پردازی را بگذاردید در کنار بازی ضعیف نرگس محمدی که گذر زمان را با تامل و طمانینه در بازی اش هم نشان نمی داد و این بار واقعا «نچسب» بود! این سریال به دلیل آنچه «سطح پایین کیفیت» خوانده می شد، با دستور عزت... ضرامعی رئیس وقت صدا و سیما، زودتر از آنچه تصور می شد، متوقف شد.

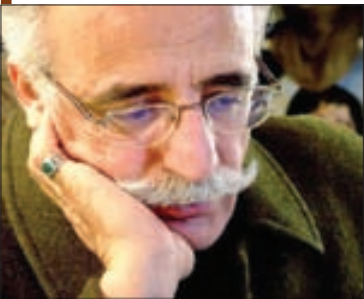
کیمیا؛ بد ادایی بازیگران و دست خالی تهیه کننده

اولین سریال صدقسمتی تلویزیون ایران! مجموعه «کیمیا» با این عنوان، شروع و با استقبال زیادی هم روبه رو شد. منتها در ادامه، گاف های تاریخی و سوتی های طراحی صحنه سریال و به ویژه چهره پردازی خنده دار بازیگران در گذر زمان، این سریال را با انتقادات بسیاری روبه رو کرد و کیفیت چهره پردازی های روزگار پیری شخصیت های اصلی این مجموعه، آن قدر ضعیف بود که سوزه شوخی و خنده مخاطبان در فضای مجازی شد.

گپ و گفت «زندگی سلام» با استاد عبدا... اسکندری، چهره پرداز مطرح ایران

گریم خوب از نگاه گریموری عالی!

شخصیتی که می خواهد گریم کند، نزدیک شده باشد. همکاری بازیگر با طراح چهره ای که قرار است کار او را انجام دهد، در خوب از آب درآمدن کار، بسیار مهم است و منظور از این همکاری، فقط صرف زمان کافی برای گریم نیست بلکه علاوه بر آن، توافق در مصرف موادی که برای چهره پردازی اش استفاده می شود نیز مهم است. ضمن این که مهم ترین مانع کار گریم آثار ایرانی؛ کمبود بودجه و ابزار و وسایل است. « اسکندری در مورد گریم های سریال معمای شاه معتقد است: «قطعاً در کار گریم، شبیه سازی چهره بسیار سخت تر از طراحی فرضی آن است؛ چرا که صورت انسان مانند یک کاغذ نیست که هر چه می خواهیم بروی آن کشیم، بلکه ما با یک چهره سه بعدی که باید به یک

سه بعدی دیگر تبدیل شود، مواجه هستیم. به گونه ای که مخاطبان آن فرد را در فیلم در قالب شخصیت اصلی تاریخی باور کنند و به نظر من در این سریال، طراحان چهره بسیار خوب عمل کردند.»

مصطفی میرجانیان - علیرغم این که طراحان گریم و چهره پردازان در صحنه فیلم و سریال ها دیده نمی شوند اما کاری که انجام می دهند، بسیار تعیین کننده و تاثیر گذار است. به بهانه پرونده امروز، گپ و گفتی داریم با عبدا... اسکندری، یکی از برترین چهره پردازان ایران درباره اهمیت گریم و چالش های این حرفه. با ما همراه باشید.

اسکندری که گریم هایش در سریال های امام علی (ع) و مختارنامه از به یادماندنی ترین آثار است، در گفت و گو با زندگی سلام و مقایسه گریم های گذشته و حال آثار تولیدی کشور مان می گوید: «کار گریم در کشور ما بسیار رشد کرده و به نظر من این روز ها حرفه گریم از بقیه زمینه های سینمای ما، رشد بیشتری داشته است. او در مورد عوامل مؤثر بر یک گریم خوب، ادامه می دهد: «در کار گریم، یک مجموعه عوامل دست به دست هم می دهند تا گریم یک بازیگر، حرفه ای و باورپذیر شود و این عوامل از نقش نویسنده تا آشنایی کارگردان با گریم و تجربه کافی گریمور، تاثیر گذار است. قطعاً وقتی شما برای دوخت لباس خود به خیاطی مراجعه می کنید، علیرغم این که خیاط ممکن است بسیار ماهر باشد، اما باز این شما هستید که نوع لباسی را که می خواهید انتخاب می کنید و در کار چهره پردازی هم، خواسته نویسنده و کارگردان، حرف آخر را می زند. برای داشتن یک گریم خوب و حرفه ای، باید گریمور، خلاقیت و تجربه داشته باشد و در مورد تغییراتی که قرار است بروی چهره افراد انجام دهد، مطالعه کند و به

۱+۵ گریم برتر سینما و تلویزیون ایران

متفاوتی را به او داده است. بعضی ها عیدی را در چهره پردازی های زنانه، نظیر آنچه در خواب زده ها، خوابمید و آدم برقی دیدیم، می پسندند اما به نظر خیلی ها چهره پردازی او در فیلم «مادر» شاهکار است. عبدا... اسکندری، خالق این شاهکار هم در جایی، این چهره پردازی را بی نقص ترین اثر خود دانسته است.

● جز یک کارگردان حرفه ای، بعید است کسی پارسایپروفر خوش چهره را برای نقش یک معمار در فیلم مهمان مامان انتخاب کند. آنچه به این نقش واقعیت بخشید، در کنار هوش کارگردان و توانمندی پیروفر، هنر و نبوغ همین نویدی بود که از بهترین بانوان چهره پرداز است. نویدی دوبار، سیمرغ بلورین بهترین چهره پردازی را به دست آورده است.

۶. یکی از چالش هایی که سریال های طولانی با آن دست و پنجه نرم می کنند، گریم بازیگران است به شکلی که رد و گذر زمان را نشان بدهد. از آن جا که نمونه های ناموفق این نوع چهره پردازی کم نیستند، بعضی از کارگردان ها ترجیح می دهند برای دوره های مختلف زندگی یک شخصیت از بازیگران متفاوتی استفاده کنند. بهترین نمونه این کار در سریال «روزگار قریب» اتفاق افتاد که ناصر هاشمی و مهدی هاشمی، نقش میانسالی و پیری دکتر قریب را ایفا کردند. حسین صالحیان، طراح گریم این سریال موفق بود.

الیه توانا - در کنار چهره پردازی های ضعیف، گریم های خوب در سینما و تلویزیون ایران کم هم نیست. برخی نمونه ها آن قدر قوی است که گاهی حتی تشخیص چهره واقعی هنرپیشه را برای بیننده سخت می کند. باهم ۶ نمونه از این گریم های شگفت انگیز را مرور می کنیم.

۱. یکی از چهره پردازی های محبوب در سینما و تلویزیون ما، تبدیل بازیگران مرد به زن است و گریم محمود بصیری در فیلم «دست فروش» که نقش یک پیرزن ۱۲۰ ساله را بازی کرد، از بهترین ها در نوع خودش به حساب می آید. جالب است بدانید در این چهره پردازی چندلایه، تمام اعضای چهره بصیری به جز چشمانش تغییر کرد. این چهره پردازی در مسابقه مجله میکاپ آرتیست آمریکا در سال ۱۹۹۹ انتخاب شد و عبدا... اسکندری پرده پرداز این کار، به عنوان یکی از ده چهره پرداز برتر دنیا معرفی شد. ۲. علیرضا خسه هنرمنامی اش در سریال پایتخت را تا حد زیادی مدیون گریم حرفه ای اش است. مجید اسکندری، چهره پرداز این مجموعه بود که با عینک و لثه و ابروهای افتاده، با پاپتجلی را باورپذیر و واقعی کرد. ۳. مادر بزرگ مهربان «وقتی همه خواب بودند» را بعید است کسی فراموش کند. این نقش که نقطه روشنی در کارنامه غالب آدینه محسوب می شود، به واسطه هنر محمدرضا قومی، چهره پرداز فیلم، ماندگار شد. قومی به خاطر این گریم در دهمین جشن خانه سینما، کاندیدای بهترین چهره پردازی شد. ۴. چهره اکبر عیدی یکی از گریم خورترین چهره ها در سینمای ماست. این امتیاز جدا از توانمندی های عیدی، امکان تجربه نقش های بسیار